

Historický ústav FF UHK

Posudek bakalářské práce

Autor: Milena Zachařová

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Prezentace a ochrana kulturního dědictví

Název práce (česky): Historické kořeny současné identity města Liberce

Vedoucí práce: PhDr. Zdeněk Zahradník

Oponent práce: PhDr. Jaromír Karpíšek

Hodnocení práce:

1. Struktura práce

Bakalářská práce se zabývá tématem historických kořenů současné identity města na příkladě krajského města Liberec. V úvodu Milena Zachařová (dále autorka) rozebírá, že důvodem studia tohoto tématu je absence literatury na toto téma v českém prostoru.

První kapitola má název: Pojem identita, město a jejich definice. Městská identita a vizuální identita města Liberce v současnosti (s. 10–18). Této kapitole by neuškodilo rozdělení v obsahu a pojmenování jejích jednotlivých částí (I/1 Literatura k problematice identity města je zvlášť v první kapitole (s.10–13) – tuto část by bylo vhodné přesunout do uceleného rozboru literatury. Nadpis 1. kapitoly na s. 10 zbytečně tento rozbor trhá na dvě části. Další části by mohly nést např. názvy: I/2. městská identita, I/ 3. Logo města vs. utváření identity, I/ 4.významná místa a pamětihodnosti).

Druhá kapitola je obsáhlá a na s. 19–42 definuje: Příchod průmyslové revoluce do Evropy a její důsledky na město Liberec: Zrod moderní společnosti. Též by jí slušely v obsahu pojmenované části (např.: Češi a Němci v Liberci, sociální situace dělnictva, přeměna města a dynamika rozvoje na přelomu 19. a 20. století, projekt Živá paměť atd.)

Třetí kapitola Utváření městské identity v meziválečném a poválečném Liberci. Odkaz období nacismu, socialismu a normalizace na současnou podobu města (s.43–65). Popisuje peripetie vývoje v meziválečném období, kdy se postupně vyhrocovalo česko-německé soužití ve městě.

Čtvrtá kapitola Pocitová mapa Liberce jako doklad vnímání současné městské identity (s. 66–85). Je rozčleněna do čtyř celků podle jednotlivých otázek pokládaných občanům v dotazníku.

Práci tvoří závěr a jako pátou kapitolu autorka označila Seznam pramenů a literatury (s. 86–95) a šestou Obrazové přílohy (s. 96–101). Součástí příloh jsou i pocitové mapky.

Struktura práce by potřebovala opravit a některé pasáže tematicky přeskádat, aby se odbourala velká chaotičnost. Některých částí textu (např. literatura – v úvodu, 1. kapitole, i v závěru.

2. Metodologická a metodická stránka práce

Metodologicky je práce postavena na analyticko-komparativní metodě s prvky orální historie. Využito je též městem zpracované dotazníkové šetření. Samotná metodologická část úvodu má podobu jednoho odstavce na s. 7. Metodologicky je pojetí práce velmi zajímavé, ale na bakalářskou práci příliš rozsáhlé.

Analytická metoda v práci převládá a je vhodně doplněna komparacemi, ale závěry jsou prezentovány pouze na dílčí úrovni. Velké množství použitých metod a úhlů pohledu mnohdy text tříští na různě sourodé celky. Text je tak v důsledku snahy ukázat co nejvíce méně tematicky přehledný. Což autorka správně vysvětluje hned na počátku úvodu: „Záměrem není podat chronologický výklad dějin města, ale nastínit a shrnout zásadní události

ovlivňující jeho urbanismus, dobový pohled obyvatel a návštěvníků na město a způsob, jakým jej vnímají.“

3. Práce s literaturou a dalšími informačními zdroji

Celková rešerše pramenů a literatury (celkově necelé 2 normostrany s. 7–9) je nejzdařilejší částí bakalářské práce a společně s definováním hlavního cíle a metodologickým odstavcem (s. 7) tvoří úvod. Teoretická literatura i rozbor jednotlivých teorií je obsáhle rozebrána. Má až charakter dobré studie, která o poznání převyšuje ostatní části práce svou odbornou úrovní. Literatura k problematice identity města je zvláště v první kapitole (s. 10–13). Celkový seznam pramenů a literatury je umístěn na konci práce – 5. Kapitola (s. 88–95) a na práci je znát, že heuristická část úkolu byla zvládnuta na dobré úrovni.

4. Odborná správnost – znalost problematiky

Autorka zvolila na bakalářskou práci příliš ambiciózní téma. Z textu je patrné analytické zpracování velkého množství pramenných materiálů snad všech typů pramenů, co existují. Analýza jednotlivých problémů mnohdy zachází do mnoha zajímavým podrobností s konfrontací úhlu pohledu pamětníků. Bohužel práci absolutně chybí syntetizující část, která by v kostce definovala a shrnula výsledky a cíle, kterých chtěla autorka dosáhnout.

5. Zhodnocení výsledků, naplnění cílů, aplikovatelnost v praxi

Cíle práce v úvodu práce definují pouze hlavní cíl práce! Část cílů byla stanovena v zadání práce - zde se můžeme dozvědět hrubě vytyčené cíle a stručný postup zpracován v jednom – a v anotaci práce:

Autorka v zadání ve druhém bodě hovoří o kauzálním nexu urbanistické koncepce města Liberec (1). Toto je jediný cíl definovaný též v úvodu.

Sekundárním cílem je využití poznatků z pocitové mapy Liberce, jako dopadu vývoje městské identity v čase (2).

Třetím souhrnným cílem by bylo možno označit: *„Zaměření na vývoj průmyslu, kultury, společnosti a urbanismu města Liberce, na hlavní aktéry tohoto rozvoje a na postupném utváření urbanistického celku města. Významný rod Liebiegů a osobnosti ovlivňující vzhled města. První velké urbanistické plány a ideje tzv. Velkého Liberce.“*(3) Ostatní části zadání lze označit jako postup při utváření práce.

Cíle jsou částečně definovány v anotaci práce na s. 4: Jedná se o dva cíle: *„Proto je ústředním motivem bakalářské práce propojení jednotlivých míst ve městě se vzpomínkami lidí, kteří se na utváření identity města podíleli a stále podílejí.“*(4) *„Cílem bakalářské práce je zachycení a definici historických kořenů identity města Liberce a jejich vlivu na současnou městskou identitu. Na současné podobě města je patrná urbanistická nesourodost a roztržitost městského prostoru. Tato studie má za cíl nalézt důvody, které k této podobě vedly.“*(5).

Splnění vytyčených cílů:

1) Tento cíl se autorce podařilo splnit z větší části. Práce ve svém textu obsahuje většinu informací o příčinách a následcích, které ovlivnily současnou identitu města Liberec, ale závěry nejsou nikde patřičně shrnuty.

2) U pocitové mapy města autorka potupovala podle jednotlivých otázek, které byly občanům kladeny. Následně tyto otázky doplňují prvky výzkumu oral history. Chybí alespoň jednoduché statistické shrnutí nebo škála, které městské části měly lepší výsledky než ostatní nebo naopak. Pocitové mapy mají moc malé měřítko – tvoří tak spíše šmouhu velmi malý areál města. Hodily by se více mapy větších měřítek, aby byla vidět uliční síť nebo popisky jednotlivých míst, které autorka v práci čteně zmiňuje. Ne každý čtenář to v Liberci zná.

3) Utváření celků města, jeho průmyslový rozvoj a bouřlivá historie města na pozadí národnostních střetů a sociální otázky atd. bylo autorkou dopodrobna zpracováno.

4) Propojení jednotlivých míst se vzpomínkami pamětníků bylo autorkou rovněž provedeno v podobě četných vstupů citovaných vzpomínek pamětníků nebo užitím dobových článků z regionálního tisku.

5) Důvody nesourodosti a roztržitosti města jako takového autorkou byly zmíněny v textu a daly by se shrnout do tří bodů. Otázkou k obhajobě: O jaké důvody se jedná?

Závěr na s. 86–88 fakticky není žádným závěrem! V závěru má být prezentováno jak konkrétně byly splněny stanovené cíle práce! Teorie fenomenologů, pokud nejsou zásadní pro splnění cílů, by společně s částečným rozbohem literatury měly být zahrnuty v úvodní části práce. Rozbor proměn Liberce za období socialismu též nepatří do závěru – tato část by více vynikla ve 2. Kapitole hned za rozvojem průmyslu.

Zde si navíc autorka protiřečí s poznatky sdělenými v práci v první a druhé kapitole a kapitolám věnující se pocitovým mapám! Podle výsledků pocitových map byl vysílač a restaurace na Ještědu vybírán jako TOP pozitivní lokalita. Podobnou funkci, dle tvrzení přecházejících kapitol mělo i obchodní centrum Ještěd, než prošlo demolicí. (Obě významné dominanty města, od jedné z nich je odvozeno i nové logo města, vznikly právě v této epoše). Také v období socialismu byly udržovány, byť v přestavěné podobě budovy libereckých továren a fabrik..viz. případ Textilany...po roce 1990 byly tyto stavby většinou „revitalizovány“ pomocí demolic a mezi zástavbou tak vznikla další prázdná místa....Liberec je děravé město s téměř rozptýlenou zástavbou. Dobře patrné je to na obrázku č. 7 na s. 101. Demolice starých budov probíhaly po celé období po roce 1945 (autorka to popisuje na s. 56, 57, 60 i v citátě na s. 83 atd.) a po revoluci 1989 tento trend ještě více zintenzivnil.

6. Úroveň jazykového a stylistického zpracování

Práce má správnou stylistickou i jazykovou úroveň. Celá práce je jako každý odborný text vedena v er-formě, v ich-formě jsou pouze vstupy citovaných přímých přepisů postřehů pamětníků.

7. Formální a grafická úroveň práce

Práce po formální stránce působí upraveným dojmem. Formální stránce lze jen vytknout několik chybějících teček a pomlček, jinak není více výhrad.

Náměty pro obhajobu (formou otázek):

Co bylo kauzálním nexem současné podoby města Liberce?

Myslíte, že se jeho důvody shodují s příčinami roztržitosti liberecké zástavby?

Jaký je Váš názor na možnosti řešení městského panoramatu v budoucnosti a má panorama nějak vliv na identitu obyvatel města?

Kromě výše uvedených nemám k práci žádné další připomínky a výhrady.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě pod kritériem hodnocení D.

Datum a podpis oponenta:

V Hradci Králové, 14. května 2018

PhDr. Jaromír Karpíšek